

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku T. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu działalności gospodarczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2014 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy T. K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W. o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Wyrokiem Sądu pierwszej instancji oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 28 września 2009 r., stwierdzającej podleganie wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 27 stycznia 2009 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności pozarolniczej zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.)

Sąd Apelacyjny, wobec zarzutów apelacji co do naruszenia art. 12 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U.E.L. 1971 Nr 149, poz. 2 ze zm.), uzupełnił postępowanie dowodowe zwracając się w dniu 3 grudnia 2013 r. do organu rentowego o ustalenie w niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej czy wnioskodawca w spornym okresie był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na terenie Niemiec, z jakiego tytułu, czy występował o ustalenie ustawodawstwa obowiązującego z powodu równoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. W związku z powyższym zarządzeniem Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych ZUS Oddział w O. wystąpił do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej na unijnym formularzu E 001 PL z zapytaniem czy wnioskodawca był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na terenie Niemiec. Z uzyskanej odpowiedzi wynika, że odwołujący podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w Niemczech jedynie do dnia 28 lutego 1990 r. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, że wnioskodawca (obywatel Niemiec) prowadził na terenie Polski działalność gospodarczą przez wiele lat, zatrudniając pracowników. W okresie, który obejmuje skarżona decyzja nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z jakiegokolwiek tytułu zarówno na terenie Polski, jak i na terenie Niemiec, co ostatecznie zostało sprawdzone w niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej właściwej do potwierdzenia takiej informacji. Wobec powyższego, Sąd drugiej instancji oddalił apelację wnioskodawcy.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie – art. 12, 13 (9), i 14 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z 14 czerwca 1971 r. oraz art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne – „czy decyzja ZUS w zakresie podlegania ubezpieczeniu powinna obejmować cały okres, w jakim dana osoba podlega ubezpieczeniu, czy też dopuszczalne jest wydanie decyzji w tym przedmiocie, a zatem podleganie ubezpieczeniu – tylko w zakresie roszczeń nie przedawnionych na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w świetle art. 13 pkt 4, art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (...)”, oraz „czy art. 14 powołanego wyżej Rozporządzenia ust. 2 litera b, i) może nie mieć zastosowania mimo spełnienia opisanych w nim przesłanek w przypadku, gdy dana osoba nie uiszcza wymaganych składek na rzecz państwa, w którym zamieszkuje i prowadzi część działalność gospodarczą, a nie figuruje w systemie ubezpieczeniowym tego Państwa, w przypadku gdy w innym państwie członkowskim działalność tę zarejestrowała”. Ponadto, w ocenie pełnomocnika wnioskodawcy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „albowiem okres podlegania ubezpieczeniu uzależniony jest od zdarzenia (zdarzenia?) wywołującego powstanie obowiązku podlegania ubezpieczeniu, nie zaś od tego, czy świadczenia są przedawnione”. „Nadto Sąd dokonał także oczywiście błędnej wykładni i błędnie zastosował art. 14, 12 i 13 powołanego wyżej rozporządzenia, albowiem do rozstrzygnięcia zagadnienia w jakim państwie dana osoba podlega ubezpieczeniu, przesądzającego znaczenia nie można nadawać temu, czy słani (składki?) w danym państwie zostały opłacone, a zbadać należy istnienie przesłanek z art. 14 rozporządzenia (zatem ustalenie miejsca zamieszkania oraz tego, gdzie i w jakim zakresie działalność była prowadzona, a nie tylko zarejestrowana)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,

- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841), przy czym podstawa taka nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5). Tymczasem wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne są pozorne i w istocie koncentrują się na negowaniu stwierdzenia podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski. Należy także podkreślić, że wnioskodawca nie żądał w toku postępowania przed Sądami obu instancji wydania decyzji w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym za krótszy okres, przeciwnie, dochodził stwierdzenia, że w ogóle nie podlegał ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski. Należy także wskazać, że obowiązek ubezpieczenia społecznego osoby prowadzącej działalność gospodarczą wynika z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego zgodnie z art. 13 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 oraz w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., III UK 133/06 - OSNP 2008 nr 7-8, poz. 114).

Ponadto w związku z zarzutami skargi należy także zauważyć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się

znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juretrycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437). Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), warto też wskazać, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

W związku z powyższym, skoro nie zachodziła także nieważność postępowania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[l.n]